

ФАРҒОНА, БУХОРО, АНДИЖОН ОБЛАСТЛАРИНИНГ ПАХТАКОРЛАРИ!

ЧИГИТ ЭКИШГА ТАЙЁРГАРЛИКДАГИ ҚОЛОҚЛИККА БАРҲАМ БЕРИНГ * ЕР ҲАЙДАШ, ШҶР ЮВИШ, АРИҚ-ЗОВУРЛАРНИ ТОЗАЛАШ ИШЛАРИНИ ТЕЗДА ТУГАЛЛАНГ * БУТУН ТЕХНИКАНИ ЭКИШГА ТАХТ ҚИЛИБ ҚЎЙИНГ.

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗИ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ
МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ
СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО
КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО
СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

45-йил чиқиши
№ 73 (12.426)

Чоршанба, 27 март 1963 йил

Баҳоси 2 тийин.

ЭКИШГА ТАЙЁРГАРЛИК ИШЛАРИ ТЕЗДА ТУГАЛЛАНСИН

Республикамизда баҳор нафаси ўфурмоқда. Ўзбекистоннинг жанубида ерга чигит тушди. Экин ҳар бир пахтакор учун синодир. Пахтадан мўл ҳосил етиштириш кўп жикатдан чигит экишининг муваффақияти. Ўтказилишига боғлиқ. Шунинг учун бу ишга ҳар жикатдан пухта шайланган ҳолда киришиш керак.

Илгир колхоз ва совхозларда экин олди ишлари яхши бажарилмоқда. Масалан, Термиз ишлаб-чиқариш бошқармасидаги Жданов номи, «Қизил юлдуз» ва Карл Маркс номи колхозлари, Тошкент областидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозлари мўл ҳосил асосан экин пайтида мустақкам замин яратилиши кўзда тутилиб, иш кўрилмоқда. Шунинг билан бора-бор янги ишлар ҳам эрта бошлаб юборилди. Тупроқни юмшатиш олдидан ерга чиритилган гўнг минерал ўнгига аралаштириб солинмоқда. Бу билан ўттининг тупроққа яхши аралашгани эриш-тирилади. Бундай ҳужалиқлар республикамизнинг бошқа области ва районларида ҳам анча бор.

Маълумки, ўтган йили баҳорда об-ҳаво анча нокулай келди, ёзда сув таъқиқ бўлди. Лекин илгир ҳужалиқлар бу қийинчиликларни ендилади. Улар экинга яхши тайёрларни кўрдилар.

Афсуски, илгирларнинг бу тажрибаси ҳозирги чигит экин олди ишларида кенг омалаштирилмаётган. Кўпгина район ва ҳужалиқларда ганимат кунлар бекор ўтмоқда. Ана шундай жойларда дала ишлари орага сурилмоқда.

Авало, ер ҳайдаш ҳаддан ташқари ечкиртиб юборилаётган. Республикани ўтган йилнинг шу пайтидаги нисбатан бир неча ўн минг гектар ер кам ҳайдалди. Фарғона областида барча пахта майдонининг 57 проценти, Андижон областида 35 проценти ҳали ҳайдалмаган турса. Бир қатор колхозларнинг, совхозларнинг, ишлаб чиқариш бошқармаларининг раҳбарлари бунга ўтган йили йилнинг биринчи ўн кунини қўқиб кетганини сабаб қилиб, ҳақон сусткашликка йўл қўйиб келмоқдалар.

Ер ҳайдашнинг қўзиб юборилган ётганлиги устига, унинг сифати ҳам талабга мувофиқ жавоб бермайд. Пахтакор колхоз ва совхозларда ўтган йили кузда, шу йилнинг январь-февраль ойларида, мартнинг биринчи ярмида шудгор қилинган ерлардан бир неча юз минг гектари саё ва пала-партиш ҳайдалган. Пош, Учқўрғон, Қува, Киров, Пастдаргом, Бўлунгур, Норпой, Навоий, Вокент, Қорақўл ишлаб чиқариш бошқармаларида бундай ахвол айниқса кўпроқ юз берган. Бу бошқармаларнинг кўпгина ҳужалиқларида ерининг ўн йил икки сантиметр чуқурлиқда ҳайдалганига йўл қўйилиб, агротехника қондаси қўлол равишда бузилган.

Экин майдонларини ҳайдаш ва унинг экинга тайёрлаш ишларини кечиктиришга, ер бурчакларини қолдириб кетишга оdatдаги камчилик деб қарашга қаттиқ зарба берилган пайти келди. Бундай ҳолга йўл қўйган ҳар қандай ҳужалиқнинг ахволи деҳқончилик, айниқса, пахтачиликда прогрессив агротехникани қўланиш билан бирга ишлаб чиқариш маданиятини ошириш ҳам гоёт муҳим масаладир. Шундагина техниканинг ҳам, фан ва тажрибанинг ҳам ижобий роли ортади. Шунинг учун агротехникада пахтачиликни ривожлантиришга ва ҳосилдорликни оширишга пўтур етказадиган қийинчилик ва хатога «шунчаки нуқсон» деб қарашларни узиб-кесил битириш лозим.

Ернинг шўрини яхшилаб ювиш, тупроқда намин етарли тўллаш, экин майдонларини ўт босишининг олдини олиш, ҳашаротга қарши кураш ишларини олиб бериш ҳозирги кунларнинг зарур ишларидир. Хоразмликлар шўрхор ерларини 4-5 мартагача ювиш йўли билан шўрини тозалаш чигит экин тўғайли гектаридан салкам 30 центнердан ҳосил олдидилар. Бу ерда экин майдонларини текислашга, сувдан фойдаланишга, айниқса, иш маданиятига алоҳида эътибор берилди. Бу маҳалла областа экин майдонларини бегона ўт илдизларидан яхшилаб тозаланмоқда.

Республикамизнинг ҳамма ҳужалиқларида ҳам шундай қўйил-мўйил. Лекин кўп жойда агротехниканинг бу муҳим шартига амал қилинмаётган. Ҳужалиқларда у, ё бу йилда жиддий нуқсонга йўл қўйилмоқда. Масалан, шўр ювиш ишларининг бу муҳим шартига амал қилинмаётган. Қорақалпоғистон АССРда, Мирзачўлда, Марна-иш Фарғонада, Бухоро областида ерлар чала ювилаётган. Ўтган йили бу ерларда пахтадан жуда оз ҳосил олинганлигини сабаб ҳам ана шундидилар. Чала ювилган ерларда ҳосил яхши битмаслиги, ҳатто чигитнинг ўзи кўтариб чиқмаслиги равшан бўлса ҳам, бу нуқсонга қўйилиб келинади.

Ҳозир шўр ювиш, ерини текислашнинг энг масъулиятли даври. Чигит экин олдидан жами 1 миллион 250 минг гектар пахта майдонини ювиш керак. Шу кунгача эса бора-бора 785,2 минг гектар ернинг шўри ювилди. Айниқса, Мирзачўл ва Марказий Фарғонада, Андижон ва Бухоро областларида бу иш жуда секинлик билан бормоқда. Ер текислаш ҳам кўнгли-дагдек эмас.

Экин олдидан ерини ишламаган пахтакор яхши хирмон кўтаролмаслиги ҳаммага аён. Шундай экан, экинга чала қолган қисқа муддатда барча пахта майдонларини ювери сифати тайёрлаш зарур.

Агрономлар давлатнинг қишлоқдаги контролёрлари, агрономия фанининг пропагандистлари ҳисобланадилар. Улар ана шу номга

яраша ишлашлари, ҳар бир янгиликни ишлаб чиқаришга жорий этишда ташаббускор бўлишлари, пахтадан мўл ҳосил етиштириш йўлида жон куйдиришлари, камчиликларга нисбатан мурасиз кураш олиб боришлари, агротехника тадбирларини энг қўлай му-датларда ва юқори сифатли ўтказиш учун донм қайғуришлари лозим. Агрономларнинг шу кечакундуздаги ватанпарварлик бурчи — экин олди ишларининг бекам-дўст бажарилишига эришишдан иборатдир.

Республикамиз етти йилликнинг бешинчи йилида мамлакатга уч миллион беш юз олтинчи олти минг тонна «оқ олтин», кўп миқдорда дон, сабазот, картошка ва бошқа деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етказиб бериш мажбуриятини олган. Маҳаллий партия ва Совет ташкилотлари, қишлоқ ҳўжалик органлари, колхозларнинг правде и не зела ри, совхозларнинг дирекциялари ана шу юксак мажбуриятни қўлаб-иш тутишлари, ишнинг сифати учун қайғуришлари керак.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев КПСС Марказий Комитетининг Президиумига ёзган хатига, умуман, мамлакатимиз пахта етиштиришда етти йиллик пайида белгиланган даражадан ортиқ қолмоқда, деб ҳақли равишда қўсатиб ўтди. Пахтакор республикаларнинг Тошкент зона кеңашларида Ўртоқ Н. С. Хрушчев ҳар бир ҳўжалик гектаридан камидан 25 центнердан ҳосил олишга яқин йилларда эришиши керак, деган масалани қўйди. Экинга зўр тайёргарлик билан киришши, агротехника тадбирларини энг қўлай мудатларда, юксак даражада ўтказиш партия ва халқ пахтакорлар олдида қўйган вазифани тўла-тўқис адо этишда ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир.

ЯНГИ ЕРЛАРДА ЭКИШ ТАРАДДУДИ

ЖУМА («Қизил Ўзбекистон» муҳбири). Пастдаргом ишлаб чиқариш бошқармасидаги машъал хўжалик — «Чимбойобод» колхозининг галларкорлари ўтган йилдаги 500 гектар ерга кўп бугдой ва арпа эгидилар. Бу йил лалминор ерлардаги дон ва дукан-ли экинлар майдони 5 минг 500 гектарга етказилди.

Бу йил биринчи марта янги элаштирилган 60 гектар ерга нухат, 20 гектар ерга озуқабон қандалағил эгидилди. Беда экин барвақт тугалланди. Шу кунларда асосий мучлар ерларини чигит экинга тайёрлаш ва макнамхори экинга қаратишмоқда. Кейинги уч кун ичида 45 гектар ерга макнамхори эгидилди.

СУРХОНДАРЕ ОБЛАСТИ. Кеча хабар берилганидек, Термиз ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли Жданов номи колхозининг коммунист Жума Жиллаев бошқабангаласи республикада биринчи бўлиб чигит экинга тушди. Бу ерда 150 гектардан ортиқ майдоннинг ҳаммасига чигит квадрат-уялаб эгилди ва гектардан 30 центнердан илгичка тоғайи пахта олиш учун курашилди. Су-ратларда: 1. Саялжон Мамаржаб ЧОРИЕВ ва бригадир Жума ЖИ-ЛАЕВ инвентлар чигитни текшириб кўрмоқдалар. 2. Бригада участкасида (пастда) чигит экин пайти.

А. Ким фотолари (ЎзТАГ фотохроникаси).

МАШЪАЛЛАР ТАЖРИБА- СИНИ ЎРГАНМОҚДАЛАР

ЎРГАНЧ. («Қизил Ўзбекистон» муҳбири). Мамлакатимизда пахтадан энг юқори ҳосил етиштиришда машъал хўжалик тажрибаси асосий тажрибаси ҳисобланади. Шунингдек, яқинда қардош Туркменистон ССРдан келган мутахассислар гуруҳи, партия, совет ташкилотлари, хўжалик вакиллари Шо-вот, Хева, Ургенч ишлаб чиқариш бошқармаларида қарашли хўжа-ликларда бўлиб, пахта ва шолдан юқори ҳосил етиштиришдаги тажрибалардан баҳраманд бўйдилар.

Ўтган йили Хоразмнинг машъал хўжалик-ларида Туркменистон ССР ва Бухоро обла-сти, Қорақалпоғистон АССРдан келган вакил-лар моҳир пахтакорлар-нинг ишлари билан та-нишдилар. Бу йил Фар-ғона водийсидан ва Қо-рақалпоғистондан кел-ган тажрибачилар кел-ди. Уларнинг қўлида пахтакорлар кўлама ишлари билан му-

фассал танишиб чиқди-лар. Ҳозир Самарқанд обла-сти пахтакорларининг вакиллари Хоразм-ликлар тажрибасини ўрганишмоқдалар.

Шунингдек, яқинда қардош Туркменистон ССРдан келган мутахассислар гуруҳи, партия, совет ташкилотлари, хўжалик вакиллари Шо-вот, Хева, Ургенч ишлаб чиқариш бошқармаларида қарашли хўжа-ликларда бўлиб, пахта ва шолдан юқори ҳосил етиштиришдаги тажрибалардан баҳраманд бўйдилар.

Ўтган йили Хоразмнинг машъал хўжалик-ларида Туркменистон ССР ва Бухоро обла-сти, Қорақалпоғистон АССРдан келган вакил-лар моҳир пахтакорлар-нинг ишлари билан та-нишдилар. Бу йил Фар-ғона водийсидан ва Қо-рақалпоғистондан кел-ган тажрибачилар кел-ди. Уларнинг қўлида пахтакорлар кўлама ишлари билан му-

садида икки ойлик курс очилди. Бу мактабда Андижон, Сурхондаре, Бухоро, Сирдарё об-ластлари ва Қорақал-поғистон АССРдан кел-ган колхоз раҳбарлари, агрономлари, иккелер, меҳаник ва ирригатор-лардан 25 киши ўқи-моқда. Машъалларни тажрибали қишлоқ ҳў-жалик мутахассислари ўтказмоқдалар.

Хоразмликлар бу йил мамлакатга 300 миңе тонна пахта етказиб бе-райдилар. 20 дан ортиқ колхоз гектаридан 40-45 центнердан ҳосил қў-риш учун ташаббус бошлаб, қўлама дала ишларининг ҳар қачон-дан илгирлаб боради. Машъал обла-сти пахта-корлари чигит экинга асосий тажрибачилар кўлама ишлари билан му-

ЕНИСЕЙ, ВАТАНИНГГА ХИЗМАТ ҚИЛ!

ДИВНОГОРСК, 25 март. Бу кун совет гидроқурувчилари тарихи-да, Дивное Гори ёнидаги улғувор қурилиш қатнашчилари хотири-да абадий сақланиб қолади. Си-бирдаги улғу дарёга бир неча кун илгари бошланган ҳужум инқилобчи, ҳал қилувчи босқин-га кирди. Бугун маҳаллий вақт билан эрталаб соат 10 да Красно-вск ГЭС қурувчилари дарё та-бийий ўзинининг охири қисмини тўсишга киришдилар.

Радиодан: «Ишга киришилсин!», — деган команда инграйд. Қу-дратли автосамосваллар катта то-шларни дарёнинг тор мойига ар-да-ра бошлади.

Бир жарсанг тошлар кўпнилар қосиб қилиб, дарё остига қўйиб кетмоқда.

Унг соҳил бўйлаб эса беш тон-на автосамосваллар колоннаси саф тортди-турибди. Бу машина-ларнинг шоферлари Енисейга чап соҳилдаги шоферлар билан бир вақтда ҳужум бошлади.

Енисей дарёсига мингларча кубометр тош ва бетон монолитла-ри ташланди, иш суръати эса то-бора маддалашмоқда.

Машиналар дарёнинг тор мойи томон минутли график асосида бир меъёрга бирин-кетин келиб ту-рибди. Бир оз вақт оқинининг тез-лиги бир хил бўлиб тури, суғра у сусал бошлади. Дарё тўсилади.

ган мойга мўлжалдагига қара-ганда кўпроқ тош ва тупроқ тў-килмоқда. Ишнинг муваффақияти-ни шоферларига эмас, балки ма-шиналарга юк ортиқчилар ҳам ҳал этар эдилар.

Ишчиларнинг юзларини чапг босган, пешонадан тер аримайди. Қўзларда эса меҳнат қувони. Ҳар бир ишни ундан Ватан мута-вган масорат нўрсатиш учун кўпроқ, яхшироқ ишлашга ҳара-кат қилимоқда.

Маҳаллий вақт билан соат 14-50 минутда қурилишга КПСС Мар-казий Комитетининг Биринчи се-кретари, СССР Министрлар Со-ветининг Раиси Н. С. Хрушчев телефон қилиб қурувчиларни қиз-гини таъриқлади.

Нарғи соҳил жуда яқинлашиб қолди. Соат 17-30 минутда Ени-сей тўсиб қўйилди. Улғу дарё бўйсундирилди! Дарёнинг тўсиш-га қурувчилар пайида кўзда тутил-ган икки сутка ўрнига олти крим соат вақт сарфлади.

Ҳозирги-на битган тўсиш орали ишчилар бир-бирларига ташлади. Улар бир-бирларини мучолашар, бир-бирларининг кўларини қисилар-ди.

Қурувчилар бу кунни ҳали кўп эсга оладилар. Йиллар ўтар, дарёнинг шумида деган тор мой-ида соҳил атрофидаги қовлар баландлигига тенг бўлган улғувор тўғон қад, кўтарди. Сибирнинг ёш демизи илгари қила бошлай-ди. Енисей каскадининг тўғини коммунизм учун ишлаб бошлай-ди, лекин Енисейни забт этувчи-ларнинг буюн масорати ҳеч қач-он унутилмайди.

А. ГАЙДА, А. САШИН.
(ТАСС муҳбирлари).

КРАСНОЯРСК ГЭСИ ҚУРУВЧИЛАРИНИНГ МИТНГИ

ДИВНОГОРСК, 26 март. (ТАСС мах-сус муҳбири). Бугун Красноярск ГЭСи қурилишида Енисей дарёсини тўсиш ишлари муваффақиятли ту-галланганлигига бағишланган митинг бўлди.

Кундуз соат 12 ларда дарёнинг бир кун олдин тўсиб қўйилган жойига минг-минглаб қурувчилар тўпланди. Митингни КПСС Дивногоorsk ша-ҳар комитетининг биринчи секретари М. К. Ралло очди.

КПСС Красноярск санавт ўлка ко-митетининг биринчи секретари В. Ф. Гаврилов-Подольскийга сўз бе-ри-ляди.

Красноярск ГЭСи қурилишининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қҳ-рамони А. Е. Бочкин минбарга чи-кади.

Митингга эвено бошлиғи Анатолий Шеловников, аэучилардан Борис Полевая ва Александр Безменский, Тува Автоном республикаси Министр-лар Советининг Раиси М. Н. Менду-ме, ВЛКСМ Дивногоorsk шаҳар ко-митетининг секретари Виктор Плесов ва бошқалар ҳам сўзга чиқидилар.

Митинг қатнашчилари гоёт баланд сўх билан КПСС Марказий Коми-те-ти ва ўртоқ Н. С. Хрушчев номига мантув қабул қилдилар.

БУ ЮК ДАРЁ ЖИЛОВЛАНДИ!

КПСС Марказий Комитети
ЎРТОҚ Н. С. ХРУШЧЕВГА

Қадри Никита Сергеевич!
Красноярск ГЭСи қурувчиларининг коллективи номидан Сизга шу-ни маълум қилиш билан хурсандманки, Красноярск вақти билан соат 17-30 минутда Енисей дарёси тамомила тўсиб қўйилди.

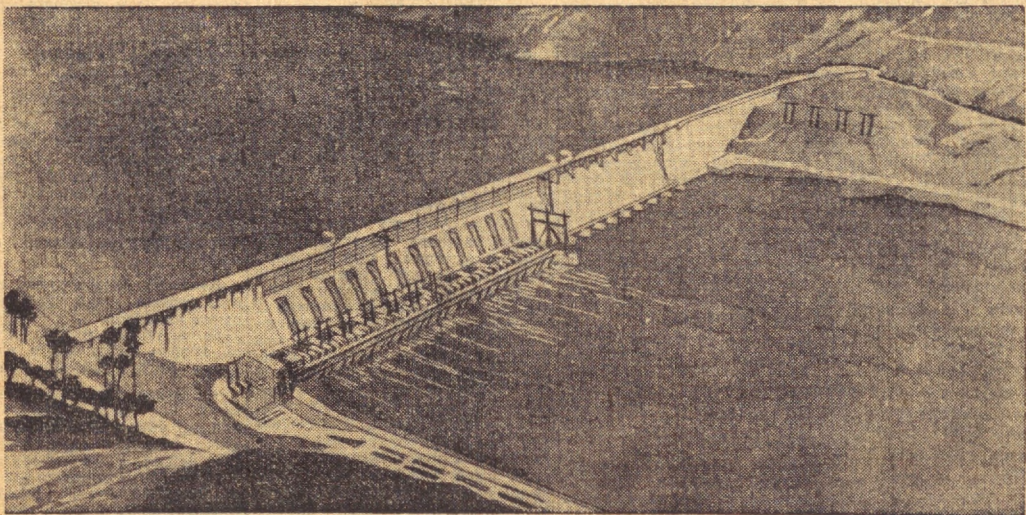
Дарёнинг тўсилмай қолган тор қисмига тош банкет тўкиш ишлари пайида мўлжалланган икки сутка ўрнига 6,5 соатда тугалланди. Коллективга юборган Сизнинг табригингиз дарёни тўсиш қатнашчиларини вазифани зарбдорлик билан бажаришга илҳомлантирди.

Партия ва ҳукуматнинг топшириғи бажарилади. Енисей комму-низм учун ишлайди!

Красноярск ГЭСи қурилишининг бошлиғи
А. БОЧКИН.

1963 йил 25 март.

В. И. Лениннинг мамлакатни ёппасига электрлаштириш тўғрисидаги ғояларини амалга ошириш учун курашнинг яна бир ёрқин саҳифаси * Енисейдаги гигант Вол-хов ГЭСидан қарийб юз марта қудратли-роқдир * Совет фани ва техникасининг ажойиб ғалабаси * Совет Иттифоқи гидроэлектростанциялар қуришда ҳам АҚШни орта қолдирди.

Қурилиш ишлари тугаллангандан кейин Енисейдаги Красноярск ГЭСи ана шундай бўлади.

роқдир * Совет фани ва техникасининг ажойиб ғалабаси * Совет Иттифоқи гидроэлектростанциялар қуришда ҳам АҚШни орта қолдирди.

Сурагда: булажак ГЭС тўғони барпо этиладиган жой.
Р. Шамсиддинов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси)

Наманган шаҳри.

хати ёлидиг, тегишлириш йаъ-
ида газетлада келтирилган факт-
шарти дунм қилинган.

ТАЖРИБАСИ
-ОММАГА

СУТ ФАБРИКАСИ

4-«ВРЕВСКИЙ» совхози сут, гўшт етиштиришни қандай кўпайтирмоқда

Бутун иш механизмлар билан бажарилади * Боқилган сугир болли * Маҳсулот ҳам мўл, ҳам арзон * Ҳар бир сут соғувчи — машъал * Совхоз — илғор тажриба мактаби

ЮКСАЛИШ ЙЎЛИДА

4-«ВРЕВСКИЙ» наслчилик совхозини сут, гўшт фабрикаси, янгилик яратувчилар ва прогрессив усул ишкорлари макони деб аташди. Бунинг боиси бор. 1938 йилда ташкил топган бу хўжалик ўз фаолиятининг дастлабки кунинда бошлалар ўсиш, юксалиш ва тараққиёт йўлидан бораётган, чорва молларини кўпайтириш, давлатга сут, гўшт ва бошқа маҳсулотлар етказиб бериш планлари мутасил бажарилаётган, маҳсулотнинг таннархи тобора арзонлашган. Коллектив орасида ишлаб чиқаришни механизациялаштиришга катта ҳисса қўшаётган рационализатор ва иxtiroчилар жуда кўп.

Совхозда чорвачилик илмий асосда, фан-техника муваффақиятлари таянган ҳолда жадал сурталлар билан ривожлантирилган. Шу билан бирга илғор тажрибалар, прогрессив усуллар совхоз ишлаб чиқаришига таъсир қилган бажарилган таълим. Чорводорлар оз меҳнат ва маблаг сарфлаб, кўп ва арзон маҳсулот етиштириш, оғир меҳнат талаб қилмаган ишларни қўлга олиш механизациялаштириш соҳасида катта тажриба тўплади. Республикада кўп ва совхозлари бу хўжаликдан ҳар йили неча мингтаб наслдор қорамоллар сотиб оляпти. Москва, Ленинград, Вологда, Кострома, Рязань ва бошқа областлардан бу ерга келтирилган қорамоллар жайдади қорамоллар билан урчирилиб кўп насл, узоқ вақтгача кўп ва сермой сут берадиган сугирлар етиштирилипти. Ҳар гектар, ҳар қария ердан самарали фойдаланиш йўли билан чорва молларнинг озуқа базаси мустаҳкамланипти, қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги оширилади. Совхоз ўз оқибати учун зарур бўлган етказиб бериш миқдорда тайёрлапти, давлатдан концентрат озуқа сотиб олиш йўлидан йилга камайпти. Бу — маҳсулот таннархини арзонлаштиришда муҳим омилдир.

Маъмурият ва партия ташкилоти жамоат чорвачилигини ривожлантириш, чорва маҳсулотини етиштириш кескин кўпайтириш мақсадида бир қатор ташкилий тадбирларни амалга оширди. Ҳар бир фермада чорвачилик ишларини комплекс механизациялаштиришга мослаштирилган катта бинолар, ёрдамчи хоналар, силос иншоотлари, изоляция хоналари, тайёр маҳсулотлар ва концентрат озуқа сақлашнинг омборлар қўрилди. Ем-хашак тайёрлаш, уни сугирларга етказиб бериш, сут соғиш, оғилхоналарни тозалаш ва бошқа ишларга мослаштирилган замонавий янги машиналар, агрегатлар ўрнатилди.

Партов ер очиб ҳисобига ем-хашак экинлари майдон кенгайтирилиб борилаётган. Ҳозир совхоз бўйича 825 гектар майдонда беда ўстирилиб, гектардан 85-90 центнердан ҳосил олинаётган. 669 гектар ерда маккажўхори, 117 гектар майдонда хашак лавлаги етиштирилди. КПСС Марказий Комитетининг Пленумлари қарорларига жавобан шу йилининг ўрта қисмида партов ер очиб ҳисобига беда майдонини 282 гектар кенгайтирилди. 40 гектар майдонга пўхат ва ошқовоқ экинди. Арпа, илдиш мевади экиган майдон аниқ кенгайтирилиб, ҳосилдорлигини ошириш чоралари қўйилаётган.

МОҲИР ТАШКИЛОТЧИЛАР

МАЛАКАЛИ чорвадор кадрлар тайёрлашга жиддий эътибор берилаётган. Бунинг совхоз олдига турган сифий ва хўжалик вазифаларини муваффақиятли бажариш мумкин эмас. Кейинги йиллардагина 200 дан ортиқ янги механизация мактаблари ва қисқа мулатли курсларда ўқитилди. Олий маълумотли мухассислар зоотехника таълимининг меҳнат-кашлар орасида кенг пропанданда қилмоқдалар. Ферма ҳодимларининг семинарлари, таърир аламутов кечалари ўтказилди, иккунчи мунозаралар, иттифоқий конференциялар бўлиб турибди. Ана шундай тадбирларни амалга оширишга раҳбар ҳодимлардан ташқари сут соғувчилар, молбоқар ва бузоқбоқарлар, механизаторлар, ем-хашак тайёрлаш бригадаларининг аъзолари фаол иштирок этмоқдалар.

Совхоз партия ташкилоти меҳнаткашлар орасида пропанданда ва агитация ишларини кучайтириб юборди. Фан-техника ютуқлари, илғор чорводорлар тажрибалари пропанданда ва агитациянинг энг таъсирчан форма ва методлари орқали оммалаштирилмоқда. КПСС XXII съезди, партия Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорларига ва чорвачилик ривожлантириш резервлари, «Комплекс механизация — маҳсулот таннархини камайтириш гарови», «Сен чорвачилик маҳсулотлари мўл-кўллиги яратилган қандай ҳисса қўлидинг?» деган ва бошқа темалардаги доклад ҳамда лекциялар совхоз ишчиларида чуқур таассурот қолдирди, уларни меҳнатда янги галабаларга илҳомлантирмоқда. Шўниси қувончлики, ҳар бир чорвадор партия ташкилоти ёрдамида етти йилликнинг охирида эгаллаш лозим бўлган маворанг белгилаб олган.

Совхоз 1962 йилда сут тайёрлаш ва давлатга сотиш планларини анча ошириб бажарди. 1290 бош сугирлардан ҳар бириндан планда кўзда тутилган 3000 килограмм ўрнига 3635 килограмм сут соғиб олинди. Партия ва ҳукуматимиз мамлакат чорводорларини олдига қўйиладиган ҳар юз гектар ер ҳисобига 75

центнер, қолган ерларнинг ҳар юз гектари ҳисобига 16 центнердан гўшт етиштириш вазифасини қўйди. Совхознинг фидокор коллектив ички резерв ва имкониятлардан самарали фойдаланиб, қисқа вақтда бу топшириқни муваффақиятли адо этди. Утган йили ҳайдаладиган ҳар юз гектар ер ҳисобига 254 центнер гўшт, 1885 центнер сут етиштирилди.

Бошқа соҳаларда бўлгани каби чорвачиликда ҳам маҳсулот етиштиришнинг тақдирини ташкилотчи, малакали, ишнинг қўлини билладиган, бу соҳага ихлосманд кадрлар ҳал қилди. Кейинги вақтларда хўжаликда ана шундай хислатларга эга бўлган жуда кўп кадрлар етишиб чиқди. Улар ўзининг қалб қорамолларини, билан кучини, ақл-заковатини чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг кўпайтиришга, коммунистик мўл-кўллиги яратилган муносиб хисса қўлишга бағи этмоқдалар. Зоотехник В. Кобзов, ветеринария фельдшер М. Жуков ва бошқа ўртоқлар сут соғишнинг «арча», «тандем» усулларини қўллашда тажрибаскор бўлишди. В. Смирнова, Е. Горохова, Н. Писменная, Э. Дадонов, А. Асанова каби моҳир сут соғувчилар ўзларига бириктирилган ҳар бош сугирдан 4400-4500 литрдан сут соғиб олиб, ҳаммининг ҳурматиға сазовор бўлмоқдалар. Ўртоқ Ф. Галиуллина сут соғувчилар отрядининг байроқдори деб аташди. У утган йили ўзига бириктирилган ҳар бош сугирдан 4800 литрга яқин сут соғиб олиб,

Ҳайдаладиган ҳар 100 гектар ҳисобига сут ва гўшт етиштиришнинг ўсиши (центнер ҳисобига).

социалистик мусобақада ғолиб чиқди. Шу йилининг ўтган икки ярим ойида кўзда тутилган қарийб 5 тонна кўп сут соғиб олди. Бу намунали хўжаликда етиштирилган наслдор молларни республикамизнинг кўпчилик қолхоз ва совхозларида урчатиш мумкин. Совхоз бошқа хўжаликларга ҳар йили 1000-1200 бош зотли гунажиглар, буқчалар сотади. «Малик», «Пискент», «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», «Тошкент», «1-Давлатини» ва бошқа совхозларнинг, Янгийўла ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Қизил Октябрь», Охунбобоев номи, Калинин ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Қизил Ўзбекистон» ва бошқа қолхозларнинг чорва фермалари ана шу машъал хўжаликда етиштирилган зотли моллар билан тўлдирилмоқда. Миришкор чорводорлар Англичон ва Фаргона областларининг қолхоз ва совхозларига ҳам кўплаб наслдор моллар юбораётган.

«КАРУСЕЛЬ»НИНГ ФАЗИЛАТИ

ЎРТОҚ Н. С. Хрущев Россия Федерациясидаги қолхоз-совхоз ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитетлари секретарлари ва бошқарма бошлиқларининг кенгашида сўзлаган нутқида бундай деди:

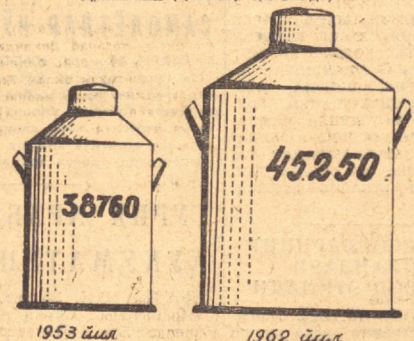
«Фермаларни механизациялашда биз «карусель» типидagi сут соғувчи установкалардан кенгроқ фойдаланиш йўлидан боришимиз керак. Кейинги вақтда бир қанча йирик хў-

жаликларда ана шундай сут соғиш установкалари қўрилмоқда. Омск областидаги «Красний Октябрь» ва «Ермак» совхозларида «карусель» сут соғиш установкасида (16 станция) соатига 115-137 бош сугир соғилмоқда. Запорожье областидаги «Каменка» ва «Партия XX съезди» совхозларида 22 станция «карусель» установкалари бор. Бу совхозларда соатига 163-178 сугир соғилмоқда».

4-«Вревский» совхозида ўрнатилиб ишга туширилган «карусель» типидagi сут соғувчи установка қисқа вақтда чорводорлар меҳнатини энгиллатишдаги гоят афзалликлари билан ҳаммининг диққатини ўзига тортиди. Шу кунларда республикамизнинг турли областларида жуда кўп чорводорлар келиб, «карусель» усулини кўнгил билан ўрганмоқдалар ва ўз хўжаликларидида жорий этиш тадбирлари ҳақида вревский чорводорлар билан кенг фикр алмашмоқдалар. «Карусель» агрегатининг ўрнатилиши ва ундан келадиган фойда ҳақида совхоз директори ўртоқ Н. Аззамов бундай хикоя қилди.

Биз сугирларни соғишда «арча» ва «тандем» усулларидан кенг фойдаланиб келишимиз. Бу усуллар чорводорлар меҳнатини энгиллатишда жуда катта роль ўйнаганини мамнуний билан қайд қиламиз. Бироқ совхозимизда сугирлар сонини йил сайин кўпайитиш, сут ва гўшт етиштириш кескин ошганини коллективимиз олдида муҳим вазифа бўлиб қолди. Шу билан бирга маҳсулотнинг сортини яхшилаб, таннархини арзонлаштириш кун

Совхоз бўйича сут етиштиришнинг кўпайиши (центнер ҳисобига).

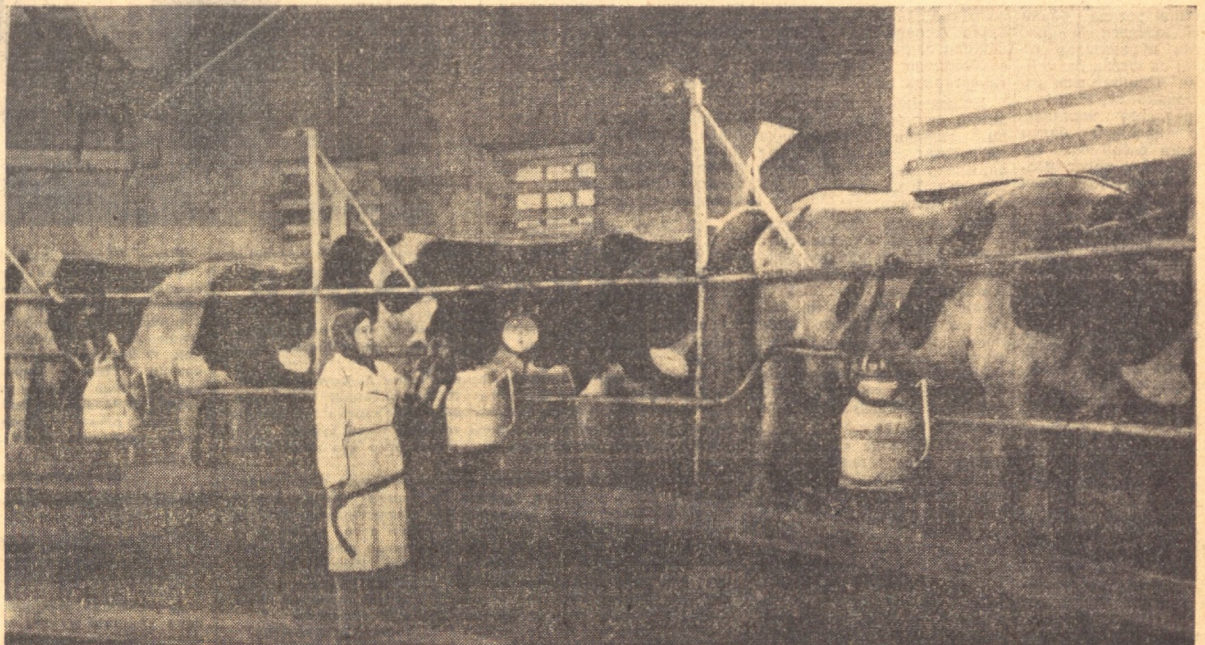
тартибига қўйилди. Бу вазифаларни ҳал қилиш учун янада мукаммал машина ва агрегатлар талаб этилди. Ем-хашак базасини мустаҳкамлаш учун ишчи кучи керак бўлди. Шу сабабли янада тақомиллашган сут соғиш агрегати ўрнатиш ҳақида ўйлаб бошладик. Бундан сиз сут соғиш билан банд бўлган ишчиларни дала ишларини бажаришга қўйириш мумкин эмас эди.

Марказий газеталарда Омск областидаги илғор чорвадор хўжаликлар сут соғишда «карусель» агрегатидан самарали фойдаланаётгани ҳақида хабарлар босилди. Бу прогрессив усул бизнинг диққатимизни ўзига тортиди. Мен ва бошқа бир гуруҳа мухассислар коллективнинг топшириғига мувофиқ, Омск

СУРАТДА: совхознинг машъал чорводорларидан сут соғувчи Э. ЕКУБОВА, В. СМЕРНОВА, молбоқар В. НЕСТЕРОВлар.

И. Глауберзон фотолари.

Сурагда: сугирлар «карусель» установкасига ўрнатилган агрегатлар ёрдамида соғилляпти.

областидagi «карусель» агрегати ўрнатилиб ишга туширилган хўжаликларга бордик. Бу янги метод билан батафсил танишиб қайтдик. Омсклик биродарларимиз «карусель» агрегатини ўрнатиш ва ишга туширишда бизга жуда катта ёрдам бердилар. Бунинг учун уларга бутун коллективимиз номидан миннатдорчилик изҳор этамиз.

«Карусель» агрегати нима, у хўжаликка қандай фойда беради? Бу агрегат 13,5 метр жойини эгаллайди. Агрегат ўрнатилган бинонинг баландлиги 3,6 метр бўлиб, хонага қуёш нури тушиб туриши ва ёруғ бўлиши учун тепаси ойнаванд қилинган. «Карусель»да 16 та агрегат бўлиб, ўртада бошқарув аппарати бор. Аппаратга маълум операцияларга мувофиқлашган кинокалар ўрнатилган. Сут соғувчи «карусель»ни ҳаракатга келтириш учун маълум кинолани, уни тўхтатиш учун яна бир кинолани босди. Натижада «карусель» соат стрелкаси йўналишида — чапдан ўнгга аста ҳаракат қила бошлайди. «Карусель»да 16 та хона бор. Ҳар бир хонанинг баландлиги 2,4 метр, эни 70 сантиметрдир.

Сут соғувчи маълум кинолани босиши билан «карусель» ҳаракатга келади. Чап томондан дарвоза ёнида навбат қутиб турган сугир «карусель» хонасига қиради. У хонага безалол жойлашиб олган, бино тепасидagi дозатдордан сугир рўпарасидagi охурага 1,5 килограмм майдаланган арпа, қунжара ёки бошқа концентрат озуқа автомат тарзда қўйилади. Сугир еб оқиб турган пайтда сут соғувчи шланг орқали еб қутиб турган иссиқ сув билан сугирнинг елигини ювади. Оқ соғиш билан артади. Худди шу сугирнинг ёнида сут соғиш элктр агрегати бўлиб, соғувчи уни сугирнинг ўртга амчига қўяди. Сугир «карусель»да айланишда давом этади.

Шундан кейинги хоналарга ҳам сугирлар навбат билан кир бошлайди. Юқорида айтилгандек, ҳар бир сугир охурага автоматик тарзда 1,5 килограмм концентрат озуқа тушиб туради. Илк хонага кирган сугир чиқиб ошғишга рўпара бўлганча охурадаги емини еб бўлади, сут ҳам соғилиб бўлади. Айрим сугирлар қўшимча концентрат озуқа олиш мақсадида сутининг бир қисmini бермайди. Бунинг сут соғувчи яқини билди. Шу сабабли ана шу «карусель» сугир дозатдор рўпарасига келганда бошқа кинола босиб қўйилади. Унинг охурага қўшимча концентрат озуқа тушмайди. Сугир айланишда давом этади-ю, қўшимча концентрат ололмайди. Бунинг сугирлар ҳам

Совхоз бўйича гўшт етиштиришнинг кўпайиши (центнер ҳисобига).

билиб қолди. Шу сабабли биринчи айланишдаёқ бор сутини беради. «Карусель» 7 минутдан бир айланади. Бир сугирнинг соғишга ҳаммаси бўлиб ярим минутдан кечроқ вақт кетди. Сўнгги дарвозага етиб келган, сугир ташқарига чиқиб кетди ва бостирмада соғилган сугирларга озуқа берилди.

Сугирнинг сут агрегат орқали дозатдорга келгани, Сўнгги боскичга етганда бидоннинг ости қисми автоматик тарзда очилиб, сут усти оқ дока билан ўралган трубачалар орқали иштерларга оқиди ва сепараторлар ёрдамида қайта ишланади.

ЎН БИР ҲИССА БАРАКАЛИ

ИЛГАРИ бир соғувчи қўли билан 10-12 бош сугирни соғар эди. Бу ажойиб агрегат ўрнатилиши билан икки соғувчи икки соатга етар-етмас вақт ичиди 220 бош сугирни соғайтир. Ёни янги агрегат меҳнат унумдорлигини 10-11 баравар оширди. Илгари сутини иштернага қўйиб, бидонни юнши ва бошқа ишлар қўл кучи билан бажаришар эди. Энди эса бу ишларни машина бажарайтир. Янги агрегат маҳсулот таннархини камайтиришда жуда катта роль ўйнамоқда. Сугирлар қўлда соғилган пайтларда бир центнер сут соғишга 1 сўм 10 тийин маблаг сарфла-

нар эди. Энди эса бир центнер сут соғишга 40 тийин пул сарфланипти, холос. «Карусель» установкаси ишга туширилиши билан 40 тийин бошқа ишларга қўйириди. Эндикда чорводорларимиз ўзларининг назарий билими ва малакасини ошириш учун жуда катта имкониятларга эга бўлишар.

Биз ҳозирча бир сут-товар фермасида шу агрегатини ўрнатиб ишга туширдик. Ҳозир коллективимиз қолган 3 та фермада ҳам ана шундай замонавий сут соғиш агрегатларини ўрнатиш соҳасида қизгин иш олиб бораётган.

Республикамиздаги бошқа қолхоз ва совхозларда ана шу қимматли агрегатини ўрнатиб ишга туширишга вревскийлик ташаббускор чорводорлар қандай ёрдам кўрсатишлари мумкин? — сўрадик директордан.

Чорводорларимиз, ҳукусан механизаторларимиз бу агрегатини бошқаришда анча тажриба тўплашди. Шу усулни қўллаш ҳоҳишини билдирган қолхоз ва совхозларга мухассисларни юбориб, амалий ёрдам беришга тайёрмиз. «Карусель» учун зарур бўлган асбоб-ускуналарни «Ўзсельхозтехника» райоми бўлимларидан топиш ва қўйилишини ҳар бир хўжалик ҳузуридаги устaxonаларда тайёрлаш мумкин.

Бу қимматли установкаини ўрнатиш ва ишга тушириш учун қанча маблаг талаб қилинади?

Омсклик биродарларимиз бу агрегатини фойдаланишга топшириш учун 15 минг сўм маблаг сарфлаган экан. Биз унинг айрим қисмларини тақомиллаштирдик, анча асбоб-ускуналар ўз хўжалиқимиздан чиқди. Шундай қилиб янги агрегатини тўла ишга туширишга 12 минг сўмдан зиёдроқ маблаг сарфланди. Бизнинг ҳисобимизча ана шу харажатини узоғи билан бир йилда қоплаймиз. Шундан кейин агрегат хўжаликка фойдага қолади.

СЎҚИМ ГЎШТИ

СОВХОЗ гўшт етиштиришда ҳам катта муваффақиятларга эришяётган илғор хўжаликлардан биридир. 1953 йилда совхоз бўйича 135 центнер гўшт етиштирилган эди. Миришкор чорводорлар 1962 йилда давлатга 254 центнер сўқим гўшти сотдилар. Тайёрланган гўштининг асосий қисми чўчқачилик фермаси ҳисобидан бўлди.

Гўшт етиштиришни кўпайтиришда қандай резервлардан фойдаланилди? Хўжаликда семиртириш базаси ташкил қилинди. Давлатга гўшт учун сотиладиган қорамоллар шу жойга келтирилиб, 120-130 кун сўқимга боқилди. Утган йилларда тирик вазни — 240-250 килограммга етган қорамоллар гўштни топиришар эди. Натижада моллар сонини анча камайди, маҳсулот қимматга тушди. Маъмурият ва партия ташкилоти бу камчиликнинг олдини олди. Молбоқар ва чўчқаболлар орасида социалистик мусобақа кучайтирилди. Қорамолнинг тез семириниши таъминлаган миришкор чорводорларнинг иш тажрибаси оммалаштирилди ва улар рағбатлантириб борилади. Чорва молларга бериладиган озуқа райони кенгайтирилди, уларни ўтлоқ йилловларда эркин боқиш усули кенг қўлланилди. Шундай қилиб, чорводорлар ҳар бош қорамолнинг тирик вазнини 400-450 килограммга, ҳар бош чўчқанинг вазнини 95-100 килограммга етказиб гўштни топиришмоқдалар.

Бошқа резервлардан ҳам самарали фойдаланилаётган. Йўқлардан, бузоқ туғилган қўнда ошган маълум мақсадни қўлаб: 8 насл учун, 8 гўшт учун асралади. Сугирларнинг қиср қолишига барҳам берилади. Ҳар юз сугирдан 100 бошдан бузоқ олинаётган. Ҳозир чорводорлар шу йил туғилган гунажиглардан келгуси йилда бузоқ олиш таъминларини кўраётган. Чорва молларнинг нобуд бўлишига қатъий барҳам берилади. Бу ҳам молларни кўпайтириш ва маҳсулот етиштиришнинг оширишда катта роль ўйнаётган.

Совхоз коллективини олдида етти йилликнинг бешинчи йилида жуда катта вазифалар турибди. Улар арзон ва ёғли сут, семиз гўшт етиштириш янада кўпайтиришлари керак. Утган йили бир центнер сўқим гўшти етиштиришга 91 сўм, бир центнер чўчқа гўшти етиштиришга 81 сўм 44 тийин маблаг сарфлаган эди. Бу йил ана шу сарф-харажат қисмида 20 процент камийтирилиши зарур. Етти йиллик охирига бориб сут етиштириш 88 минг центнерни ташкил этиши лозим. Бу улкан вазифани шараф билан бажариш учун озуқа базасини янада кенгайтириш ва мустаҳкамлаш талаб этилади.

Чорвачиликни ривожлантириш ва мўл маҳсулот етиштиришда катта тажрибага эга бўлган совхоз коллективини халқимизга ҳар қанчадан кўп чорва маҳсулотлари етказиб беришга аминимиз.

М. НАЗАРОВ,

«Қизил Ўзбекистон»нинг махсус мухбири.

Тошкент обисти.

